

Riik kui kultuuriväärtuste hoidja

Silja Konsa

Muinsuskaitseamet

silja.konsa@muinas.ee

Kultuuriväärtus - (cultural property, cultural patrimony, cultural resources)

- Esemed ja nende kolleksioonid, aga ka vaimne pärand, mis on seotud ajaloo oluliste protsesside, sündmuste või isikutega või millel on ajalooline, arheoloogiline, etnograafiline, kunstiline, teaduslik või muu kultuuriline väärtus ning mida loetakse rahvuslikuks rikkuseks.
- Kasutatakse sageli kultuuripärandi tähenduses.

Kultuurimälestis (cultural monument, monument)

- Mälestis on riigi kaitse all olev kinnis- või vallasasi või selle osa või asjade kogum või terviklik ehitiste rühm, millel on ajalooline, arheoloogiline, etnograafiline, linnaehituslik, arhitektuuriline, kunstiline, teaduslik, usundilooline või muu kultuuriväärtus.

Kultuurimälestised liikide kaupa

Ajaloomälestisi	1265
Arheoloogiamälestisi	6623
Ehitismälestisi	5250
Kunstimälestisi	13884
Muinsuskaitsealad	12

KOKKU on riigi kaitse all 27835 mälestist

Muinsuskaitseameti põhiülesanded

- muinsuskaitsetöö korraldamine
- riikliku järelevalve teostamine mälestiste ja muinsuskaitsealade üle
- kultuurimälestiste riikliku registri pidamine

Mälestise säilimise tagamine

- Mälestise omanik või valdaja vastutab mälestise säilimise eest (MuKS § 16 lg 1).
- Mälestise omanik või valdaja on kohustatud:
 - mälestist hooldama
 - mälestist remontima, kui see on vajalik mälestise säilimise tagamiseks

Säilitamise lahendus

Vilivalla kalmistu kabel

Vääna mõisa kasvuhoone

Säilitamise lahendus

Kärsna talu kivipaargu

**Kärsna talu kivipaargi
2010**

Ehitise omaniku kohustused

Ehitusseaduse § 29 lg 1 p 4.
Ehitise omanik on kohustatud tagama ehitise ning selle asukoha maaüksuse korrashoiu ja ohutuse ümbruskonnale ehitamise ajal ja ehitise kasutamisel, sealhulgas takistama juurdepääsu varisemisohtlikule või muude lagunemistunnustega ehitisele kuni selle lammutamiseni või korrastamiseni ja paigaldama sellise ehitise ümber hoiatussildid.

Remont

- Remonttöid võib teha ilma Muinsuskaitseameti loata.
- Teostajal ei ole nõutav Muinsuskaitseameti tegevusluba.
- Juhend omanikule/valdajale mälestisel ja muinsuskaitseala ehitisel hooldus- ja remonttööde tegemiseks

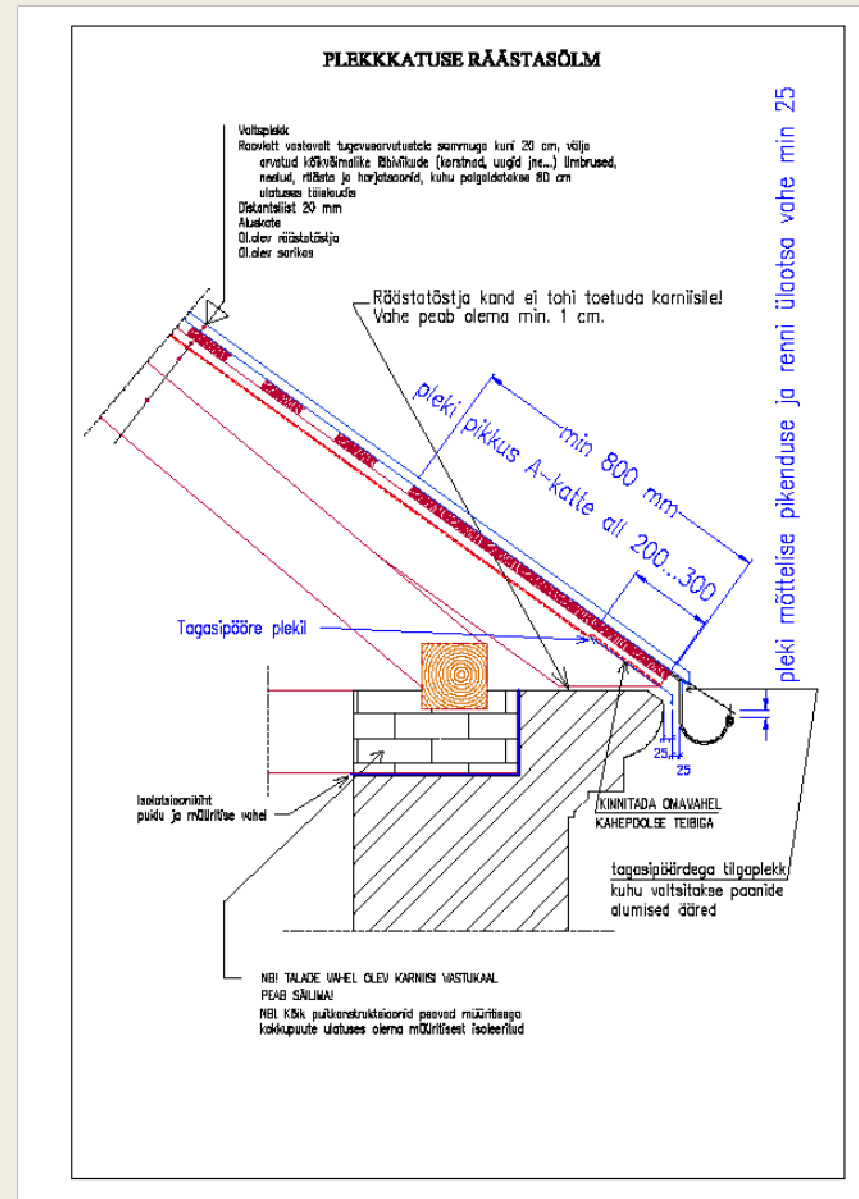
Mälestise omanikul või valdajal on õigus Muinsuskaitseametilt või tema kaudu saada tasuta:

- mälestisega seonduvat teaduslikku ja muud informatsiooni.
- konsultatsioone mälestise hooldamiseks ja kasutamiseks.
- Omaniku või valdaja soovil on Muinsuskaitseamet kohustatud paigutama vallasmälestise tasuta hoiule tema säilimist tagavatesse tingimustesse.
- Mälestise või muinsuskaitsealal paikneva ehitise omanik või valdaja võib mälestise või muinsuskaitsealal paikneva ehitise hooldamiseks, konserveerimiseks, restaureerimiseks või optimaalsete säilitustingimuste tagamiseks taotleda toetust riigieelarvest või valla- või linnaeelarvest.
- Vabariigi Valitsus võib mälestise või kinnismälestise kaitsevööndis paikneva kinnisasja omanikule või valdajale ning muinsuskaitsealal ja selle kaitsevööndis paikneva ehitise omanikule kehtestada muid soodustusi.

Teavitus

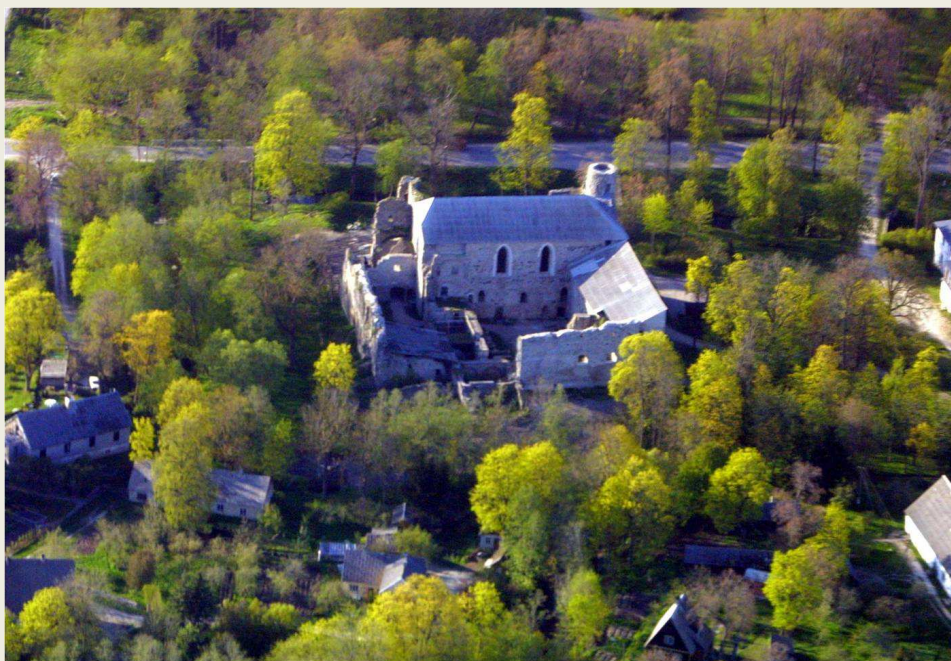
- Hooldusteavitus tagamaks õigete materjalide, võtete ja lahenduste kasutamist mälestise hooldamisel. Infovoldikud (32 tk).
- Abiks projekteerijatele on kogunud restaureerimisarhitektid ja -insenerid Muinsuskaitseameti tellimusel välja töötanud hooneosade arhitekturseid ja insenerisõlmi.

www.muinas.ee

Toetused Muinsuskaitseameti eelarvest

Padise klooster ja mõisa kõrvalhooned

Lastelaagrid mälestiste hooldamiseks

Riiklik programm “Pühakodade säilitamine ja areng 2003– 2013”

Riiklik programm „Pühakodade säilitamine ja areng“.

- Pühakodade kui Eesti kultuuriloolise ja kunstiajaloolise pärandi olulise osa säilimise tagamiseks kutsuti ellu riiklik programm „Pühakodade säilitamine ja areng“.
- Programm kiideti heaks Vabariigi Valitsuse poolt 18.03.2003 ning tegevust alustati 2004. aastal kui kinnitati programmi esimene eelarve. Programm kutsuti ellu esialgu 10 aastaks. 2002-2003 tehtud pühakodade seisukorra uuringule vastavalt hinnati programmi realiseerimise vajaduseks kokku 633,3 miljonit krooni (2003. aasta seisukorra ja hindade järgi).
- Aastatel 2004-2010 oli investeringute eelarve kogusumma 102,1 miljonit krooni, millest u 71,3 % (ehk 72,8 miljonit krooni) on läinud EELK kirikutele.
- 2011.a. eelarve - 622 800 EUR.
- Programmi koordineerib Muinsuskaitseamet.

Mõisakoolide riiklik programm 2002–2012

Mõisakoolide riikliku programm

- Eesmärk on mõisahoonetes tegutsevate koolide arendamine paikkondlikeks haridus- ja kultuurikeskusteks ning atraktiivseteks turismisihtkohtadeks, tagades samaaegselt mõisaansamblite ja neis sisalduva kultuuripärandi säilimise.
- Eestis on 60 mõisakooli, Saare ja Tartu maakonnas mõiskoolihooneid ei ole.
- 2002-2011 programmi eelarve 3 120 000 eurot.
- 2011 programmi eelarve 127 823 eurot.
- Programmi koordineerib Kultuuriministeerium.

Valdkonna arengukava 2007–2010.
“Maa-arhitektuur ja -maastik. Uurimine ja
hoidmine”

Maa-arhitektuur ja –maastik arengukava

- Üldeesmärk on säilitada Eesti maa-arhitektuuri ja -maastike omapära.
- Põhitähelepanu - Eesti maa-arhitektuurile ja -maastikele tervikuna ning meie kõige ehitisetüübile – rehemajale.
- Välja on töötatud uurimisstrateegia ja -metoodika, viiakse läbi uuringuid, luuakse maaehituspärandi andmebaas, viiakse ellu mitmeid valdkonda populariseerivaid tegevusi, luuakse maaehituspärandi omanike nõustamissüsteem ning töötatakse välja maaehituspärandi korrastamiseks vajalikud toetusmeetmed.
- Arengukava koordineerib Eesti Vabaõhumuuseum

Valdkonna arengukava 2008–2012
“Eesti ajaloolised looduslikud pühapaigad.
Uurimine ja hoidmine”

Looduslikud pühapaigad arengukava

- Üldeesmärk on säilitada Eesti looduslike pühapaikade ja nendega seotud vaimse kultuuripärandi omapära.
- Täpsustatakse pühapaikade õiguslikku regulatsiooni, töötatakse välja uurimismetoodika, inventeeritakse pühapaigad ja luuakse vastav andmekogu, luuakse pühapaikade omanike nõustamissüsteem ning töötatakse välja pühapaikade korrastamiseks vajalikud toetusmeetmed.
- 2011 arengukava eelarve 6391 eurot.
- Arengukava koordineerib Muinsuskaitseamet.

Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaitsmise programm

- Algatatud 2007.a. Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseameti poolt.
- Projekti eesmärgiks on välja selgitada 20. sajandi arhitektuuri paremik, mis väärib riiklikku kaitset kultuurimälestiseks tunnistamise näol.

Lähiaja prioriteedid

- Mälestiste säilitamiseks jagatavate toetuste suurendamine ja maksusoodustuste süsteemi välja töötamine mälestiste omanikele
- Olemasolevate riiklike programmide ja arengukavade jätkamine
- Koostöös mälestiste omanike, kohalike omavalitsuste, vabaühenduste ja teiste riiklike institutsioonidega lisavahendite taotlemine Euroopa fondidest või muudest välisallikatest mälestiste korrastamiseks ja hooldamiseks
- Uuringute ja analüüside teostamine kultuurimälestiste väljaselgitamiseks ja nimekirjade ajakohastamiseks.

Lähiaja prioriteedid

- Koostöö muuseumidega uuringute ja järelvalve teostamiseks.
- Usaldusmeestega koostöö arendamine mälestiste kaitse korraldamisel.
- Omanike ja KOV ametnike koolitamine ja koostöö arendamine mälestiste kaitse paremaks korraldamiseks.
- Infomaterjalidevälja töötamine ja levitamine kultuuripärandi tutvustamiseks ja säilitamiseks vajalikest tegevustest.
- Koos Haridus-ja Teadusministeeriumiga algatatud üldhariduskoolide õppekavadesse muinsuskaitse ja kultuuripärandi teema lülitamine valikainena või osana

**Tänaan kuulamast ja
kohtumiseni!**